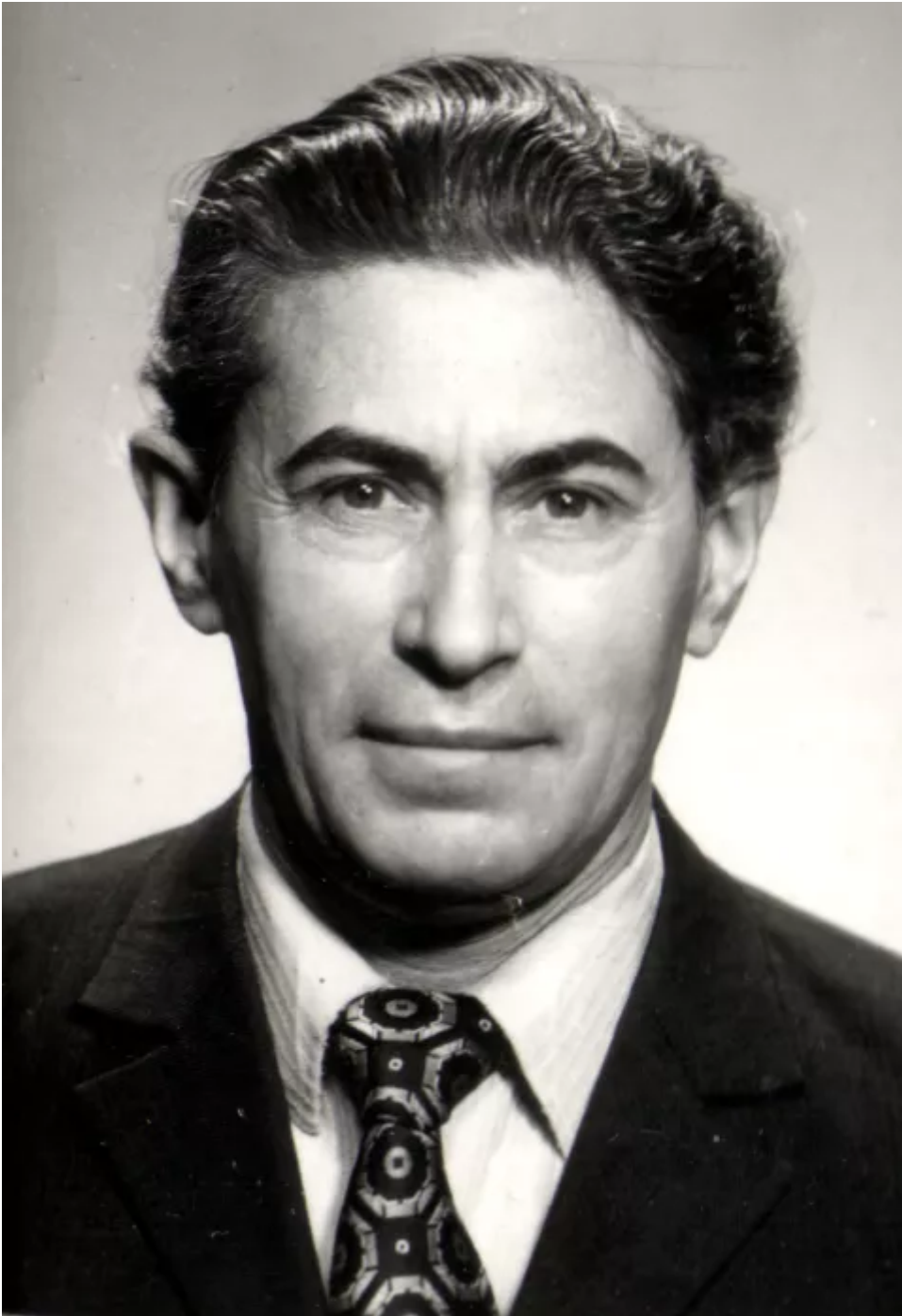

Neubauer Ignác

Az útlevelembe készült a kép Ungváron, 1974-ben. 1946-ban fölvettek egy szabóságba tanoncnak. Mivel én voltam az egyetlen férfi a családban, tudtam, hogy gondoskodnom kell anyámról és a húgomról. Lehet, hogy ez ösztökélt gyors tanulásra, két év elteltével jó férfisabó vált belőlem. Akkoriban gyakorlatilag lehetetlen volt készruhát venni. Szövetet viszont lehetett kapni. Ezért az emberek a szabónál varratták a ruhájukat. Elsősorban felsőruházattal foglalkoztam, de a férfiöltönyeim is jól sikerültek. Szinte a teljes városi és járási előljáróság a megrendelőm volt. A fizetésem felül az ügyfeleim borraivalót is adtak, vagy olyan árucikkekkel láttak el, amelyeket akkoriban nagyon nehéz volt beszerezni. 1957-ben házasodtunk össze. Első gyerekünk, a fiunk 1959-ben született, apám után az Avrum nevet adtuk neki. Marina lányunk 1968-ban született. A feleségem édesanyjának tiszteletére, aki egy évvel a lányunk születése előtt halt meg, a Mejta

zsidó nevet adtuk neki. A feleségemmel otthon jórészt jiddisül beszéltünk egymással. A gyerekek iskolába jártak, úttörők és komszomolisták voltak. Nem tiltakoztam. Ebben az országban kellett élniük, jobb volt tehát nekik, ha nem különböznek semmiben a többiektől. Mindenesetre a feleségemmel együtt gyakran meséltünk a gyermekeinknek a zsidó hagyományokról, földéztük a zsidó történelmet. Igaz, arra is figyelmeztettük őket, hogy ezekről a dolgokról nem kell másokkal beszélgetniük. Otthon megtartottuk a zsidó ünnepeket. Zsinagógába egyikünk sem járt, otthon imádkoztam. Volt táleszem, tfilinem, imakönyvem. Minél többet éltem a szovjet rezsimben, annál jobban meggyűlöltem. A Szovjetunióban nem volt szabadság, mi pedig Kárpátalján, különösen a csehszlovák fennhatóság idején megszoktuk a szabadságot. Akkoriban kimondhattuk, amit gondoltunk, nem kellett rejtőzködnünk, nem kellett minden új ismerősünkről azt föltételezni, hogy a KGB besúgója. Ráadásul határmenti övezetben éltünk, és csak rendőrségi engedéllyel hagyhattuk el a várost. Az engedélyt akkor adták meg, amikor az igazolványunkba beütötték az egyetlen utazásra följogosító hivatalos pecsétet. A pecsét nélkül nem lehetett vonatjegyet venni, az állomáson pedig nem engedélyezték a fölszállást egyetlen vonatra sem, függetlenül az útiránytól. Az utcán is mindig magunknál kellett tartani a személyi igazolványunkat. Lehet egy ilyen országban élni? Anyagilag is nehéz volt, a boltokban semmit sem lehetett kapni többórás sorban állás nélkül. Miféle ország az, ahol az emberek nem szabadok, ráadásul még nyomorognak is? Ahhoz, hogy szeressek egy országot, az országnak is szeretnie kell engem. Mi meg úgy éltünk, mint a börtönben. Néha úgy tűnt, hogy a koncentrációs táborban is nagyobb volt a szabadságunk. Amikor az 1970-es években megkezdődött a zsidók kivándorlása Izraelbe, úgy éreztem, hogy isteni ajándékban részesültem, amely megszabadít a gyűlöletes dolgoktól. A családtagjaim úgy döntöttek, kivándorolnak. Elsőként az anyám és a mostohaapám hagyta el az országot. 1972-ben, a húgom, Hermina is kivándorolt a családjával Izraelbe. Kirjat-Onóban telepedtek le. Én is mentem volna, de a feleségem kategorikusan nemet mondott, és ebben a nővérei is támogatták. A Szovjetunióban, a szovjethatalomban nőttek fel, nagy hazafiak voltak. Vakon hittek a rádióból és az újságokból áradó propagandának, nem gondolkodtak el a valóságról, egész egyszerűen csak hittek abban, amit mondtak nekik. A legharciasabb a középső lány, a gyerekorvos Donya volt. Mindenáron meg akart győzni arról, hogy Izrael kapitalista ország, ahol nagyon rosszul élnek a kapitalisták által kizsákmányolt dolgozó emberek. Megpróbáltam elmagyarázni neki, hogy csak hallomásból ismerheti a kapitalizmust, én viszont éltem benne, és azok voltak életem legszebb évei. A kapitalizmusban ugyanis, ha jól dolgozik az ember, rendesen el tudja tartani magát meg a családját. A szocializmusban pedig akár dolgozik az ember, akár nem dolgozik, nyomorult marad. Mindennek a tetejébe még idiótának is érezheti magát amiatt, hogy hiába dolgozik jól, pontosan annyit fog kapni érte, mint az, aki nem csinál semmit, csak lustálkodik. De a feleségem meg a nővérei számára ezek csak szavak voltak, nem is engedték őket elhatolni a tudatukig. Így történt, hogy végül maradtunk a Szovjetunióban. Nem volt sok választási lehetőségem: kivándorlás vagy család. A családot választottam.